

of pain, raindrops keep hitting the stretch of fabric over our heads. A thousand words are falling, every second, from the sky» («Коли ми йдемо, віддаляючись від меморіалу болю, краплі дощу б'ють по тканині, натягнутій над нами. Тисяча слів падає кожної секунди з неба») [5, с. 204]. Слова дощу вимовляють те, що залишається невисловленим між двома жінками.

Висновки. Отже, семантика і поетика назви книги Кьоко Морі, яка ніби повторює слово у слово назву дослідження французького філософа, – у жодному разі не є «запозиченням».

Досить прочитати її книгу, щоб зрозуміти, що це не так. Концепції літературної уяви французького філософа, пов'язані зі стихією води, стали тим «діалогічним» полем, на якому вона створює сповідально-ліричну прозу, демонструючи розширення меж мемуарного жанру. Вода й мари у її творчості мають глибинне співвіднесення з потоком її пульсуючої пам'яті та життя між двох світів: минулого та теперішнього, Японією та Америкою, не тільки розділених, але й поєднаних водним простором. Водні образи – повноправні персонажі її книги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Corson B. Fading Memory, Lingering Pain. *The Plain Dealer*. April 23, 1995, 12J.
2. Kogawa J. Obasan. Boston: David R. Godine, 1981. 240 p.
3. Maiorino G. First Pages: A Poetics of Titles. Penn State University Press, 2008. 376 p.
4. Mori K. Imagining a Memoir, Remembering a Novel. *Harvard Review*. 2006. URL: <https://www.thefreelibrary.com/Imagining+a+memoir,+remembering+a+novel.-a0142874980> (дата звернення: 5.03.2019).
5. Mori K. *The Dream of Water: A Memoir*. NY: Fawcett Columbine, 1996. 275 p.
6. Башляр Г. Вода и грезы. Опыт о воображении материи. М.: Издательство гуманитарной литературы, 1998. 268 с.
7. 野崎京子。アジア系アメリカ文学の新展望に向かって：キョウコ・モリと作品 // *Acta humanistica et scientifica Universitatis Sangio Kyotiensis*. Foreign languages and literature series 24. 1997-03. P. 172–192.

УДК 82:821.111(045)

ЕСТЕТИЧНА ОСОБЛИВІСТЬ МЕТАФОР НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖОНА ФАУЛЗА «МАГ»

AESTHETIC PECULIARITY OF METAFORS BASED ON THE NOVEL BY JOHN FOWLS “THE MAGUS”

Заслужена А.А.,
orcid.org/0000-0001-5628-790X
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної філології
Національного авіаційного університету

У статті досліджено естетичну особливість метафор на матеріалі англомовного роману Дж. Фаулза «Маг». Естетична цінність тексту проявляється на образному рівні. З'ясовано, що метафора під час створення образу сприяє емоційному насиченню читача, розвитку його асоціативного мислення й виникненню необхідного для автора змісту. Встановлено, що експресивна функція метафор реалізується в оцінній, зображальній, естетичній та пояснювальній функціях. Виявлено оцінно-характеризуючу, експресивну, стилеутворюючу, концептуальну й смислоутворюючу функції метафор.

Ключові слова: англомовний роман, естетична особливість, метафора, образ, функція.

В статье исследована эстетическая особенность метафор на материале англоязычного романа Дж. Фаулза «Волхв». Эстетическая ценность текста проявляется на образном уровне. Выяснено, что метафора при создании образа способствует эмоциональному насыщению читателя, развитию его ассоциативного мышления и возникновению необходимого для автора содержания. Установлено, что экспрессивная функция метафор реализуется в оценочной, изобразительной, эстетической и пояснительной функциях. Выявлено оценочно-характеризующую, экспрессивную, стилеобразующую, концептуальную и смыслообразующую функции метафор.

Ключевые слова: англоязычный роман, эстетическая особенность, метафора, образ, функция.

The article investigates the aesthetic feature of metaphors based on the English-language novel by J. Fowles "The Magus". The aesthetic value of the text shows at the figurative level. It has been found out that the metaphor in creating the image contributes to the emotional saturation of the reader, development of his associative thinking and formation of the content as needed for the author. It is defined that the expressive function of metaphors is realized in evaluative, descriptive, aesthetic and explanatory functions. The evaluative-characterizing, expressive, stylistic, conceptual and semantic functions of metaphors are revealed.

Key words: English-language novel, aesthetic feature, metaphor, image, function.

Постановка проблеми. Актуальність цієї роботи зумовлена двома факторами – естетичною особливістю метафори й недостатнім аналізом метафоричності мислення Джона Фаулза. Естетична особливість метафори змушує читача реагувати і кожного разу відчувати почуття новизни, подібно до того, як ми, знову і знову слухаючи 94-ту симфонію Гайдна, відчуваємо захоплення при появі оманливо знайомих каденцій [1, с. 181] – вставок імпровізаційного характеру, що входять до складу музичного твору (переважно концерту) й виконуються віртуозно без супроводу [2].

Дослідження метафор в англomовному тексті роману Дж. Фаулза «Magus» (John Fowles "The Magus") та з'ясування їх експресивного потенціалу допоможуть виявити естетичну особливість метафор.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про потребу вивчення тропів у тісному зв'язку з словесно-образним мисленням писали такі вчені, як О. Веселовський, В. Жирмунський, Б. Мейлах, М. Поляков, М. Коцюбинська, Ф. Пустова, Б. Іванюк, Ю. Тимошенко, Е. Соловей, К. Кедров, М. Епштейн та інші. У літературознавстві під метафорою розуміють як невеличкий порівняльний образ, так і цілий текст; вона розглядається в аспекті неповторності та її зв'язках з усією образною системою твору [16].

Аналіз наукової літератури показав, що роман англійського письменника Дж. Фаулза «Magus», що увійшов до читачького та редакторського рейтингів «100 найкращих романів» від "Modern Library" [3], привернув увагу зарубіжних та вітчизняних дослідників до його вивчення в різних аспектах: на рівні реалізації авторської картини світу та ключових тем творчості автора [4]; індивідуально-авторських особливостей способу освоєння та відбиття попереднього літературного досвіду й природи міжтекстових зв'язків роману [5]; міфологічних аллюзій [6], стилістики декодування символів [7]; психологічних та філософських аспектів [8; 9; 10].

Однак питання естетичних особливостей метафор цього роману залишилось поза увагою вчених. Що й спричинило науковий інтерес автора цієї статті до дослідження зазначеної тематики.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз метафор як важливого лексичного засобу вираження експресивності в англomовному тексті роману Дж. Фаулза «Magus» та встановлення особливостей функціонування цих метафор.

Виклад основного матеріалу дослідження. А. Сухова зазначає, що унікальність метафори, яка полягає в її здатності збільшувати семантичний обсяг передаваного поняття та долучати до його розпізнання весь арсенал фонових знань читача, сприяє естетичній цінності художнього тексту. Одним із критеріїв естетичної цінності тексту є те, що метафора створює умови для розпізнання художніх образів, інтенцій автора тексту, розгадати смисл яких можливо лише на більш високому рівні – «образному» [11, с. 131]. Художній образ в естетиці має такі значення: «мікрообраз» та «образ». Мікрообраз – знак, елементарна частка художнього мислення, що містить авторське переживання й створює емоційну напругу у читача і викликає в нього аналогічне переживання. Образ (образ-зображення, макрообраз, синтетичний образ) – портрет людини, картини, епохи. Література як вид мистецтва передає цю образність [12 с. 163]. Художній образ – продукт творчого мислення, уяви й естетичної культури. Емоційна насиченість художнього образу викликає переживання краси. Художній образ представляє собою стале і неповторне утворення [12, с. 170].

Метафора (від гр. *metaphora* – перенесення) – вид тропу, побудованого на основі вживання слів та виразів у переносному значенні [13, с. 328]. Метафора – це вживання слова, що позначає будь-який предмет (явище, дію, ознаку) для образної характеристики іншого об'єкта, що є чимось схожим із першим предметом. Образне визначення через інший об'єкт здійснюється шляхом переносу властивостей із здійсненням замаскованого порівняння [14]. У порівнянні виокремлюють три елементи: предмет (те, що порівнюється), образ (те, з чим порівнюється) й ознаку (на основі чого одне порівнюється з іншим) [15]. Метафора допомагає створити образ (в розгорнутому вигляді або у вигляді одного слова), сприяє емоційному насиченню і виникненню змісту, що потрібен авторові. Цей зміст і є об'єктом, що дається в аспекті

його переживання суб'єктом шляхом об'єднання логічної та емоційної сфер [14].

У самій назві роману Дж. Фаулза «Маг» криється метафора «The Magus» (маг, волхв). Волхви – це люди, які вміють угадувати волю богів [2]. Основні фабульні події підпорядковані назві – заголовку роману, «згорнутому тексту» (Н.О. Фатеева). Кончіс виступає у ролі волхва, який створює спеціальні умови у житті Ніколаса й встановлює правила гри з метою повернути героя-егоїста до істинної його сутності. Ця метафора надає роману філософську спрямованість та виконує концептуальну й смислотворюючу функції.

Однією з функцій метафор є оцінно-характеризуюча. Дж. Фаулз використовує метафори для:

– опису зовнішності й характеру героїв: (1) *The most striking thing about him was the intensity of his eyes; very dark brown, staring, with a simian penetration emphasized by the remarkably clear whites; eyes that seemed not quite human* [18]. Ця атрибутивна метафора *a simian penetration* надає людині ознак тварини, тому й утворює зооморфізм [23, с. 145–146]. Перенесення ознак тварини на людину несе оціночну конотацію й використовується з метою надати персонажам характеристики;

– оцінки героями себе й один одного: (2)...*what had she called herself? Coarse salt; the candor of salt* [18] – так Алісон називала себе; (3) *What was I? Exactly what Conchis had had me told: nothing but the net sum of countless wrong turnings* [18] – так Кончіс влучно характеризує Ніколоса, над яким він і його команда проводять експеримент; (4) *The island women were of Albanian stock, dour and sallow-faced, and about as seducible as a Free Church congregation* [18] – так Ніколас характеризує грецьких жінок;

– оцінки подій, вчинків: (5) *All I heard the whole evening was the tinkle of broken ice needles as people tried timidly and vainly to reach through the stale fence of words, tinkle, tinkle, and then withdrew* [18].

Розглянемо детальніше метафору *nothing but the net sum of countless wrong turnings*, що несе негативну оцінку. *Turning* (поворот) – місце, де що-небудь (дорога, вулиця і т. ін.) повертає, відхиляється вбік [2]. *Wrong turnings* (неправильні, хибні повороти) трактується у контексті метафори так, що герой відхиляється від правильного курсу на дорозі свого життя. «Хибні» означає помилкові, необачні [2], бо лише задовольняють егоїзм героя-спокусника. *Sum of countless* (сума незліченних) вказує на те, що це повторюється багато

разів. Мається на увазі спосіб життя, що веде Ніколас: заманює дівчат до ліжка й кидає їх. *Sum of countless wrong turnings* відноситься до великої кількості статевих актів з різними жінками. Пані доктор Маркус із міста Единбурга у представленому нею звіті на «суді» зазначає, що Ніколас як об'єкт «емоціонально й сексуально паразитував на численних молодих жінках... В будь-якому оточенні він шукає фактори, завдяки яким можна відчувати себе самотнім, виправдати своє ухилення від важливих соціальних зв'язків та відповідальності, а також свою регресію до інфантильного стану розчарування від незадоволених еротичних вимог. Нині ця аутистська регресія набрала форми інтрижок з молодими жінками» [19]. *Net* (сітка, западня, павутина) вказує на те, що герой заплутався у своєму житті. Насправді, за пошуком нових жінок для інтрижок криється той факт, що «піддослідний досі не в змозі адекватно сприймати давню втрату оральної насолоди та материнської опіки, і ця обставина зумовила його автоеротичне ставлення до емоційних проблем і до життя взагалі» [19]. Інші сфери життя Ніколоса теж не можна назвати вдалимими: він не вміє встановлювати стосунки з учнями, колегами; писати вірші, «об'єкт не може знайти правильної дороги в житті» [19].

У метафорі *The island women were of Albanian stock, dour and sallow-faced, and about as seducible as a Free Church congregation* [18]. слово «*seducible*» означає бути ласим на щось спокусливе [2]; предмет – *жінки острова*, які порівнюються з *образом незалежної церкви* (церкви, що не належать до англіканської й католицької конфесій) на основі спільної ознаки – *виявленні прагнення заволодіти чим-небудь; спокуситися* [2]. Серед тлумачень слова «*dour*» (суворий) є такі: надзвичайно вимогливий до себе і до інших; який не припускає відхилень від прийнятих норм, правил [2].

All I heard the whole evening was the tinkle of broken ice needles as people tried timidly and vainly to reach through the stale fence of words, tinkle, tinkle, and then withdrew [18]. Автором вживається метафора *the stale fence of words* – *тин банальних слів* для зображення атмосфери нещирості. Банальні слова – це ті слова, що втратили свою виразність через часте повторення [2]. *The stale fence of words* (тин банальних слів) об'єднується з *tinkle of broken ice needles* (дзвіном розбитих крижаних голок) у метафорі за спільною ознакою холоду та колючості. Ця метафора вживається для характеристики людей – співробітників Британської ради, з якими вечеряє Ніколас у нещирій обстановці після його

випробувань на Грецькому острові. Ніхто з цих людей не сказав нічого з того, що хотів чи думав насправді. Ця метафора виконує зображальну й естетичну функцію.

Метафори класифікуються по допоміжному суб'єкту (відповідно до тематичного співвідношення порівняння, що лежить в їх основі); по основному суб'єкту; по мірі смислової віддаленості основного і допоміжного суб'єктів; по функції (по цілі, з якою вони використовуються в мові) [17, с. 122-141]. В. Москвін виділяє номінативну та експресивну функції метафори. Експресивна функція, на думку вченого, реалізується в таких окремих метафорах: оцінній, зображальній, естетичній, евфемістичній і пояснювальній [17, с. 172].

Стилеутворююча функція метафори, під якою розуміється участь метафори в створенні стильового малюнка художнього тексту, реалізується дієслівними метафорами (за граматичним вираженням) [13, с. 332]. Дієслівні метафори – це такі, в яких другий член виражається дієсловом з переносним значенням. Однак переносність значення сприймається тільки на рівні його сполучуваності з іменником (першим членом метафори) [13]. (6) *The cliffs and trees and the little boat lay drenched in starlight, in a million indecipherable thoughts from other worlds* [18]. В цій метафорі антропоморфізм формується завдяки ототожненню природи з вчинком людини [22, с. 109–111], що сприяє наданню глибшої характеристики явищу та предмету [23, с. 145–146]. Автор вміщує у цій метафорі глобальний взаємозв'язок живої й неживої природи, сприйняття світу як єдиного цілого та передає це усвідомлення читачеві.

Також стилеутворююча функція метафори реалізується атрибутивними метафорами, в яких метафоризатором (що виконує функцію образу порівняння) виступає означення (прикметник, дієприкметник) [24]. Автор метафорично описує почуття, які переживав Ніколас під час проведення гіпнотичного сеансу, де реальність мала універсальний, всесвітній рот, який говорив: (7) *I had the sense that this was the fundamental reality and that reality had a universal mouth to tell me so; no sense of divinity, of communion, of the brotherhood of man, of anything I had expected before I became suggestible. No pantheism, no humanism. But something much wider, cooler and more abstruse. That reality was endless interaction. No good, no evil; no beauty, no ugliness. No sympathy, no antipathy. But simply interaction....*

Стилеутворюючу функцію метафори можуть реалізовувати й субстативні (іменникові) мета-

фори: (8) *The star seemed to float in its own small sea of space, a minute white sun* [18].

Субстативні метафори поділяються за кількістю членів: загальномовні одночленні іменникові, двочленні іменникові, тричленні іменникові [13, с. 332]. У загальномовних одночленних іменникових метафорах образність уже стерлася й залишилось переносне значення, наприклад, вікно (між уроками) [13, с. 332]. Для прикладу стертої метафори розглянемо такий уривок з роману:

(9) *He thought the girls and I were green, innocents; but we could outperfidy his perfidy, and precisely because we were English: born with masks and bred to lie* [18]. Метафора *the girls and I were green, innocents* (букв.: дівчата і я були зеленими, невинними) характеризує героїв як незрілих й виконує оцінно-характеризуючу функцію.

Перейдемо до розгляду уривку з роману з одночленною іменниковою метафорою. (10) *What Alison was not to know – since I hardly realized it myself – was that I had been deceiving her with another woman during the latter part of September. The woman was Greece* [18]. Одночленна іменникова метафора *The woman was Greece* (букв. жінкою була Греція) характеризується неочевидною ознакою, на якій відбувається порівняння між людиною і країною. Для розуміння метафори *жінка – Греція* нам потрібно знайти відповідь на таке питання: «Як жінка нагадує Грецію?» (адже не існує буквальної схожості, що лежить в основі цієї метафори). На нашу думку, в цій метафорі прихована не візуальна схожість між предметами, а схоже ставлення Ніколоса до них, почуття, які вони в нього викликають.

У двочленних іменникових метафорах другий член виражений формою родового відмінка [13, с. 332], наприклад, *a covey of churches*. (11) *Many ruined houses, but also a few with roofs and eight, nine, ten, a covey of churches* [18]. У метафорі *a covey of churches* (виводок церков) в основі лежить загальна ознака, тобто кількість. Слово «виводок» вживається в прямому значенні: сукупність малят, виведених однією самкою, які тримаються разом (про птахів або тварин), та переносному: коли йдеться про велику кількість дітей у родині [2]. На острові Спецес, що став прототипом острову Фраскос, на якому вчителював Ніколас, був монастир Агіос Ніколаос та чимала кількість церков (Успіння Богородиці, Панагія Армата, Агіа Триада, Агіі Пантес, Агіос Васіліос, Агіа Марина), більшість яких датується початком християнських часів і пост-візантійських років [20], що й надихнуло автора на створення

саме такого образу у метафорі. На нашу думку, ця метафора передає епоху, виконує стилеутворюючу й зображальну функцію.

Образність тричленних іменникових метафор виникає шляхом нанизування лексем [13, с. 332], наприклад, *nothing but the net sum of countless wrong turnings*.

Індивідуально-авторські метафори відіграють значну роль у створенні образності. Дослідниця Ю. Цинковська класифікує художні метафори сучасної російської прози у такі групи: вітальні, мортальні та інтертекстуальні [24].

Вітальні (від лат. «життя») – метафори, в яких домінує семантика життя, та об'єкт характеризується як живий. У цій групі вчені виділяють підгрупу анімалістичних метафор, які описують об'єкт як тварину: (12) *The red-and-white skullcap above the monkey eyes gave him the air of a performing chimpanzee* [18]; (13) *He smiled one of his rare smiles; like a monkey's paw flashing out of a cage* [18].

У цих прикладах метафор Кончіс, доктор психології, порівнюється з твариною опосередованно, де ознаками мавпи він наділяється частково (мавпячі очі, мавпяча посмішка). Як зауважила дослідниця Г. Павлова, мавпа уособлює суперечливий символічний образ (позитивну та негативну поведінку). Кончіс виконує різні ролі, «одягає на себе певні маски», тим самим вподоблюється мавпі, яка з легкістю імітує людську поведінку. Мавпу шанували в Стародавньому Єгипті, Індії, Китаї й Африці та уособлювали її з марнославством, любов'ю до розкоші, пороком та дияволом у християнській традиції [6]. Кончіса шанують як авторитета науковці – «інтернаціональний колектив психологів» [19], а головний герой – Ерфе ставиться до нього переважно з недовірою: *He was still the master of ceremonies, the man behind it all; at web center* [18]. Він і далі церемоніймейстер, далі криється за лаштунками, сидячи в середині павутини [19].

До другої підгрупи вітальних метафор належать метафори, в яких домінує семантика людини, й об'єкт наділяється якостями людини (вчинками, частинами її тіла), тобто формується антропоморфізм.

(14) *The mysterious southern sea, luminous, waited; alive yet empty* [18]. (15) *And all the time fingers of wind teased and skined her long, silky-blond hair around her neck or across her mouth* [18]. (16) *I don't know why silence descended on us* [18]. (17) *...We foolishly went on, coming into a vast volcanic bowl, a stark lunar landscape; snow-streaked cliffs, violent winds howling round the*

sides [18]. Ці метафори виконують естетичну функцію.

До окремої групи метафор належать метафори, що описують об'єкт як померлий. За допомогою таких метафор створюється ефект того, що об'єкт колись був живим [24].

(18) *"The dead live"... "By love"*. Цю метафору було сказано Кончісом і Ерфе «відчув» її зміст у реальному житті. Ерфе мав статеві стосунки з Алісон, яка не підходила йому як кандидатура для одруження. Ерфе закохався в іншу – Лілі (Жулі), яка грала відведену їй роль для того, щоб спокушати Ерфе і бути для нього лише жаданим об'єктом. Ерфе розповів Алісон про свої почуття до Лілі-Жулі, й Алісон покинула Ерфе. Кончіс сфальсифікував новини про смерть Алісон, причиною якої було самогубство від нещасного кохання. Лілі-Жулі дозволила Ерфе вступити з нею у статеві стосунки й віддала його на «суд», передбачений сценарієм експеримента. Згодом Ерфе почав подумки звертатися до мертвої Алісон, яка його розуміла та втішала. У такий спосіб «мертва» Алісон продовжувала жити у спогадах коханого, а Ерфе зрозумів, що кохає цю дівчину. (19) *...There was a great stewing stillness, an oppressiveness, a silence. The gibbous moon hung over the earth, a dead thing over a dying thing. ... thought again, in the gray silences of the night, not of Julie, but of Alison* [18]...

(20) *We lay side by side, untouching, effigies on a bed turned tomb; sickeningly afraid to say what we really thought* [18]. (21) *"Look – please go away, curse me, anything, but I'm a dead man at the moment" I went to the window. "It's all my fault. I can't ask you to spend three days with a dead man" "A dead man I once loved"* [18]. Ніколас хоче уникнути статевої близькості з Алісон й тому говорить їй, що він втомився від жінок, кохання, сексу і від усього. І називає себе мертвим чоловіком. У цьому випадку метафора *dead man* означає, що почуття кохання до жінки вмерло, й повторюється з метою створення ефекту переконливості.

(22) *I could not spend my life crossing such a Sahara; and the more I felt it the more I felt also that the smug, petrified school was a toy model of the entire country and that to quit the one and not the other would be ridiculous* [18]. Метафори *I could not spend my life crossing such a Sahara* та *the smug, petrified school was a toy model of the entire country* описують неплодотворність вчителювання в англійській школі й безперспективність надалі залишатись в цій країні. Наскільки суха пустеля без води й нежива, настільки життя героя у цій школі неясрава та беземоційне. Всі ці метафори

виконують експресивну функцію, адже в своєму складі мають слова, які в своєму значенні містять негативну оцінність і викликають відчуття суму, жалю, нудьги.

(23) *And my freedom too was in not striking, whatever the cost. Whatever they thought of me; even though it would seem, as they had foreseen, that I was forgiving them, that I was indoctrinated; their dupe. That eighty other parts of me must die [18].*

Серед мортальних метафор в окрему групу виокремлюються метафори, що описують людину як неживий об'єкт, предмет. Наприклад, (24) *She got up and stood with one hand on the mantelpiece, watching me as I walked about the room; still calm, alert, playing me as if I was a kite. I might plunge and flare; but she held the string [18].* Ця метафора не несе негативного стилістичного забарвлення, хоча й характеризує людину як неживий предмет. На нашу думку, метафора, що зведена до образу чоловік (Ніколас) – повітряний змій, показує залежність поведінки Ніколаса від волі Де Сайтас, матері Жулі, яка є помічницею Моріса. Ніколас намагається вивідати в неї всю правду, а Де Сайтас вирішує, наскільки правдиво подавати інформацію і в якій кількості.

Висновки. Здійснений нами аналіз зазначених у статті метафор роману Дж. Фаулза «Маг»,

що є як і проявом його індивідуального стилю, так і відображенням ідей постмодернізму, дозволяє нам дійти висновку, що метафори виконують різні функції. Естетична цінність тексту проявляється на образному рівні. Метафора, що допомагає створити образ, сприяє емоційному насиченню читача, розвитку його асоціативного мислення і виникненню необхідного для автора змісту.

Оцінно-характеризуюча функція метафор у романі проявляється для опису зовнішності й характеру героїв; оцінки героями себе й один одного; оцінки подій, вчинків героїв. Експресивна функція метафор реалізується в оцінному, зображальному, естетичному та пояснювальному смислах. Стилеутворююча функція метафори реалізується дієслівними, атрибутивними та субстативними метафорами. Метафорична назва роману виконує концептуальну й смислоутворюючу функції.

Через метафоричний опис у романі засобами вітальних та мортальних метафор формується художній образ та передається світосприйняття героїв.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні інтертекстуальних та концептуальних метафор Дж. Фаулза.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Теория метафоры: Сборник: Пер. с англ., фр., нем., исп., польск. яз. / Вступ. ст. и сост. Н.Д. Арутюновой; Общ. ред. Н.Д. Арутюновой и М.А. Журиной. Москва : Прогресс, 1990. 512 с. URL: <http://personal.pu.if.ua/depart/ihor.kozlyk/resource/file/pdf/Теория%20метафори.%20Сборник%20статей.doc.pdf> (дата звернення 04.02. 2019).
2. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980). URL: <http://sum.in.ua/s/banaljnyj> (дата звернення 04.02. 2019).
3. Modern Library. 100 best novels. URL: <http://www.modernlibrary.com/top-100/100-best-novels/> (дата звернення 04.02. 2019).
4. Шульженко Ю. Авторський метатекст як засіб об'єктивації авторської картини світу (на матеріалі ранніх романів Джона Фаулза). Теоретична і дидактична філологія. 2015. Вип. 20. С. 466–478. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tidf_2015_20_45 (дата звернення 04.02. 2019).
5. Ярыгина И.А. Природа межтекстовых связей романа Джона Фаулза «Волхв» в аспекте постмодернистской поэтики. *Вестник ТГУ*. 2013. Вып. 6 (122). URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/priroda-mezhtekstovyyh-svyazey-romana-dzhona-faulza-volhv-v-aspekte-postmodernistskoj-poetiki> (дата звернення 04.02. 2019).
6. Павлова А.А. Античные образы и мотивы в романе Д. Фаулза «Волхв». *Вестник Вятского государственного гуманитарного университета*. 2010. Вып. 2. Т. 1. С. 133–137.
7. Исаакян Е. Декодирование символов – прямой путь к мировосприятию автора. URL: <http://publications.yusu.am/wp-content/uploads/2014/02/IsE.pdf> (дата звернення 28.01. 2019).
8. Чуйко Г.В. Формування «комплексу бога» та його наслідки (на матеріалі роману Дж. Фаулза «Волхв»). URL: <http://vuzlib.com/content/view/991/94/> (дата звернення 28.01. 2019).
9. Buchberger, M. Metafiction, historiography, and mythopoeia in the novels of John Fowles. URL: https://www.researchgate.net/publication/277825131_Metafiction_historiography_and_mythopoeia_in_the_novels_of_John_Fowles (дата звернення 04.02. 2019).
10. Tarbox, K.M. A critical study of the novels of John Fowles. (1986). *Doctoral Dissertations*. URL: <https://scholars.unh.edu/dissertation/1486> (дата звернення 04.02. 2019).

11. Сухова А.В. Метафора як основа естетичної цінності художнього тексту (на матеріалі англомовної новели). *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Стилїстика і лексикологія»*. 2018. № 7. С. 129–135. URL: <https://periodicals.karazin.ua/foreignphilology/article/view/11142/10669> (дата звернення 04.02.2019).
12. Гулыга А.В. Принципы эстетики Москва Издательство политической культуры 1987 286 с. (Над чем работают, о чем спорят философы) Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови: Підручник / за ред. Л.І. Мацько. К.: Вища школа, 2003. 462 с.
13. Меерович М., Шрагина Л. Технология творческого мышления. URL: <http://ogrik2.ru/b/mark-meerovich/tehnologiya-tvorcheskogo-myshleniya/19067/funkcii-metafory/69> (дата звернення 04.02. 2019).
14. Томашевский Б.В. Стилїстика и стихосложение. Москва, 1959.
15. Пемпуть Т.С. Метафора: теоретико-литературный аспект. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/8807/97/> (дата звернення 04.02. 2019).
16. Москвин В.П. Русская метафора: Очерк семиотической теории. Изд. 4-е, испр. и доп. Москва : Издательство ЛКИ, 2012. 200 с.
17. Fowls J. The Magus. URL: <http://www.a7sharp9.com/Magus.html> (дата звернення 04.02. 2019).
18. Фаулз Д. Маг URL: <https://www.litres.ru/dzhon-faulz-10686221/mag/> (дата звернення 04.02. 2019).
19. Спецес. Аргосаронич. Греция. Направления. URL: <https://www.nilinamanagement.com/ru/napravleniya/spetses> (дата звернення 04.02. 2019).
20. Стилїстика української мови. URL: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0914&T=06_2&ln (дата звернення 04.02. 2019).
21. Головкина С.Х., Смольников С.Н. Лингвистический анализ текста. Вологда : ВИРО, 2006. 124 с.
22. Сухова А.В. Англомовна новела (XIX – XX ст.): лінгвостилїстичний та прагматичний аспекти : дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 – «Германські мови». Запоріжжя, 2017. 264 с.
23. Цинковская Ю.В. Виды художественных метафор в современной русской прозе. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vidy-hudozhestvennyh-metafor-v-sovremennoy-russkoy-proze> (дата звернення 04.02.2019).

УДК 821.581(73)-3.09

КИТАЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ТРАНСКУЛЬТУРАЦІЯ ЯК НЕГАТИВНИЙ ДОСВІД У РОМАНІ Ю ЛІХУА «І ЗНОВ БАЧУ ПАЛЬМИ І ЗНОВ БАЧУ ПАЛЬМИ» (1967)

CHINESE AMERICAN TRANSCULTURATION AS NEGATIVE EXPERIENCE IN YU LIHUA'S NOVEL "AGAIN SEE PALM TREES AGAIN SEE PALM TREES" (1967)

Селігей В.В.,
orcid.org/0000-0002-4611-8245
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри порівняльної філології східних та англомовних країн
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

У статті на матеріалі роману китайсько-тайваньсько-американської письменниці Ю Ліхуа «І знов бачу пальми І знов бачу пальми» (1967) з'ясовано проблемно-тематичну своєрідність художнього осмислення досвіду китайсько-американської транскulturації в розмаїтті її перспектив. Розглянуто проблемно-тематичні та семантичні особливості, які репрезентують спробу створення китайськомовної версії китайсько-американської літератури. Ю Ліхуа пропонує перспективу «знайомства китайського читача з Америкою», фокусуючись на жіночому аспекті бачення китайського варіанту «американської мрії». США осмислюється в романі як можливість звільнення жінок від патріархатних обмежень китайського суспільства, настільки вкорінених, що вони стали майже невидимими. У центрі оповіді знаходиться персонаж-чоловік, що дозволяє побачити внутрішню сторону патріархатного мислення через ситуацію конфлікту, який не може бути вирішений без виходу за межі конвенціональної свідомості.

Ключові слова: композиція, образна система, жіночі образи, поліфонія, протагоніст, роман, сюжет, транскulturація, цитатність.

В статье на материале романа китайско-тайваньско-американской писательницы Ю Лихуа «Опять вижу пальмы, опять вижу пальмы» (1967) выявлена проблемно-тематическое своеобразие художественного осмысления опыта китайско-американской транскulturации в различных перспективах. Рассмотрены проблемно-тематические и семантические особенности, репрезентирующие попытку создания китайскоязычной версии китайско-американской литературы. Ю Лихуа предлагает перспективу «знакомства китайского читателя с Америкой», фокусируясь на жен-